

(0138)
ANY XXIX.—BATALLADA 1518

NÚMERO EXTRAORDINARI

18 DE MAIG DE 1898

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya
Fora d'Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga,
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50
Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

DESESPERACIÓ D' ESPANYA (per M. MOLINÉ)

— Per salvar los drets d' Europa à Amèrica, estich donant els meus fills, la meva sanch
y 'ls meus tresors.... y l' Europa m' abandona!!

ESTÉM PERDUTS

AVANT de la brutalitat dels fets, no hi valen excuses ni subterfugis. S'està consumant la ruina y la vergonya de la nació espanyola, perque la nació espanyola així ho ha volgut. Quan era hora d'evitarlas, no ho va procurar, s'hi va admirar tantomeny, y avui, en mitj del cataclisme, la corrent llòtosa de l'adversitat se l'emporta riu avall, a tomballons, sense trobar al pas un sol objecte sólit, al qual puga arriparse pera salvar la vida.

Terrible expiació de vintitres anys d'errors y de perfidias, de iniquitats y de concupiscències, tolerades y consentides ab la mes estúpida cobardia pel poble espanyol!...

Ara paguem l'haver renunciat als nostres drets; l'havem doblegat dòcilment als abusos de les dos collas de miserables explotadors desenfrenats que han estat jugant ab lo país com ab una pilota; ara paguem la falta de fe en los ideals propis de tot poble digne y lliure y la carencia d'energia y virilitat per imposarlos quan no de grat, per forsa.

La llissó resulta horriblement abrumadora. De las seves conseqüències serà molt difícil que 'ns en poguem aixecar mai més.

**

Els que á forsa de deprimir al país ab sos escàndols s'han erigit en àrbitres absoluts de sos destinos, no tenen perdó de Déu ni de la Història per lo que han fet y per lo qu'están fent encare. No's diria sino que han pres a emprenyo lo propòsit de demostrar al mon, qu'Espanya es lo poble mes calsassas del univers. Y ho logran de la manera mes complerta, ja que fins ara ab la deria de dirigirnos no 'ns han fet donar un sol pès que no 'ns ocasionés una terrible cayguda, pels camins cada cop mes escabrosos en que 'ns han ficat.

Ecls promogueren la insurrecció de Cuba, á copia de informalitats y depredacions las mes irritants, fins que la vaca que munyan se 'l torná hidrofoba. Tractaren llavors de dominarla per medi de la violencia, y despíttaren inútilment la sanch y la fortuna de la nació, mentren al mateix temps se mostravan humils, dòcils y complacents ab lo poble yankee entretingut en exacerbar la hidrofobia de la vaca.

Agotats los sacrificis qu'exigian al país, se prestaren a cambiar de tractament, baix las solapades inspiracions dels mateixos yankees, Concediren á Cuba una autonomia àmplia, esperantne una pau inmediata, y trobaren en cambi, novas y mes terribles complicacions. La concessió de l'autonomia pera que pogués ser eficàs vingué massa tart y com imposta per la pressió interessada de un poble extrany y atent sols á anar á Cuba per tot pel camí dret ó de tras-cantó. Y surgió, en las condicions mes desfavorables, aquella guerra tan temuda per ells y qu'ells volían evitar á tota costa, quan Espanya estava poch menos que agotada, y quan ja á Cuba de la nostra soberania no 'n quedava mes que 'l nom.

—Ens baterém per l'honor!—diguerten, com si 'l poble al qual ells han estat deprimit fins á tal extrém, pogués gastar aquest luxo.

En nom del honor; y en una colònia que tothom donava ja per enterament perduda, s'acumularen casi totas las forsas de que disposava la nació: la flor de nostres batallons y 'ls barcos hábils de la nostra esquadra, y no pas per agrédir, ab un ràpit cop d'audacia, sino per anarnos consumint en una forsosa actitud defensiva, fins arribar á la extenuació y al agotament.

—Pero, bah!...—deya tothom—que á lo menos sàpigam aquests yankees, lo que 'l costa 'l llatrocini que intentan realisar, y que vegí 'l mon enter que á la noble Espanya no se la insulta, ni se l'ataca impunement.

Mes per demostrar això bastava sols fortificarse á Cuba, deixant que 'ls nostres valents prolonguessin la defensa de l'isla, sens altre objecte que demostrar al mon que viu encare l'heròica Espanya de Sagunto y de Numancia, de Girona y Zaragoza?

**

Prompte vingué la resposta.

Y la resposta vingué, no de Cuba, de Filipinas.

Miserables governants de la restauració!... ¡Ah! no hi ha en lo diccionari paraus prou duras com las que mereixeu per las vostras culpas irreparables!...

Es a dir que mentres embabiecau al poble parlantli de sostener á Cuba l'honra nacional, tenien completament indefens el gran imperi de Filipinas? Per una qüestió de punt, tot, y per una qüestió de interessos res?

Sols uns governs que contin ner endavant ab la paucia inagotable de un poble d'eunuchs poden arrostrar sense inmutarse 'l desastre de Cavite y sus inmediatas conseqüències.

—Las Filipinas totalment desamparadas!... ¡Quina infamia!

Ha passat un mes y mitj de la catàstrofe, y no han

pres els nostres governants la mes mínima providença per remediarla. Al principi feren alguns preparatius, com per calmar l'excitació del poble, y desseguida, res. Las forsas preparades per anarhi no surten de la Peninsula; los barcos disposats per empender l'viatge, se dedicen á maniobrar per las inmediacions de Cádiz.

—No es necessari enviarhi reforsos—diguerten—Manila està segura: 'ls indígenas s'han posat á las ordres del Gobernador general, resolts á defensar la soberania d'Espanya, y ells sols bastarán per retxassar tota agressió dels yankees. ¡Y qué han de agreir els yankees!... Prou pena tenen en defensarse de la dissenyera qu'està delmant las tripulacions dels seus barcos.

Mentrens á tales confianças s'entregava 'l poble, arriba tot-d'-una l'anguniós despaig del general Augusti. Tot lo que deya 'l govern era fals. Los indígenas soliviantats per l'Aguinaldo, per aquell cabecilla á qui comprà en Primo de Rivera ab los diners d'Espanya, s'han declarat en contra nostra. Molts dels que s'havien allistat en las filas espanyolas, quan ha vingut lo moment de defensarnos, han fet causa comú ab lo traidor. Hem sufert una serie de descalabros. Manila està sitiada y si cau no cau. Y 'ls yankees sense disparar una canonada, sense posar en perill la vida de un sol dels seus soldats, contemplan com un espectacle recreatiu la salvatje embestida dels tágilos contra las tropas espanyolas, privades de tot ausili.

—Ausilis!... Avants no s'hi van enviar per considerar los innecessaris. Ara no s'hi envian calculant que per depressa que hi acudissen hi arribaran tart.

Preocupats en la defensa de Cuba, que serà tan heroica com vulgan, pero que al últim ha de resultar completamente estéril, haurém perdut las illes Filipinas, territori que constitueix la gran reserva colonial de la patria espanyola. Las haurém perdudas de la manera mes tonta, com la célebre batalla del quènto que s'perde per haverse després la ferradura del caball que montava 'l general en jefe del exèrcit venut. Las haurém perdudas per la criminal imprevisió del govern avants de lo de Cavite, y després de la catàstrofe per las seves culpables vacilacions. Las haurém perdudas per no recobrarlas may mes, perque si ha encare qui s'refia de las rivalitats de las potencias aproposit de la possessió de aquelles illes, prompte s'convencerá de que en moltes coses no podrán las potencias estar conformes, pero en altres sí, y la primera y principal en que s'oposarán d'acord unànimement serà en determinar qu'Espanya no recobi may mes lo que haurá perdut.

Per lo demés á Filipinas hi haurá molt que repartir, y l'abundàcia mateixa del reparto pot neutralizar las rivalitats internacionals, á expensas nostras.

—Potser sí que després de haver perdut lo govern de la restauració totas sas campanyas diplomàtiques hauria de ser afçrutat en lo que s'promogui á propósito de la sort futura de las Islas Filipinas!...

**

Los yankees demostraren que tenian un plan deliberat, y fins ara 'l realisen ab la major fortuna. Encare que s'hajan vist retxassats en los diversos atacs á Cuba y Puerto-Rico, 'ls basta ab saber esperar l'agotament d'Espanya per cantar victoria. L'inesperada amputació de Filipinas haurá resultat d'efectes mortals pera la causa espanyola. Tals s'han posat las coses, que desd'ara bé pot dirse que quant mes hi farém, mes hi perdrém.

Y tot á causa de haverse plantejat pessímmament lo problema de la guerra; tot per culpa de haver deixat indefens un órgano tan vital de la soberania d'Espanya, com las possessions asiàticas, á pesar de que feya tan temps qu'estaven amenassades per la esquadra de 'n Dewey.

Y aquests governants mateixos que tantas probas han donat de la mes imbecil impotència y dels mes culpables descuyts, així com també de no saber combinar un plan per fer la pau, ó per continuar la guerra airosumet, aquests homes funestos y desastrats pretenen encare seguir regintnos sense contradicció, s'erigeixen en dictadors, s'abrogan facultats extraordinaries polítiques y econòmiques, se creuen los únichs indispensables per seguir governant á la desventurada Espanya.

Quan hauran d'estar amagats cent cotxes sota terra, buscan lo lloc más elevat y mes visible. Converteixen la picota en pedestal.

Y la nació ho consent ab la seva passivitat mussulmana.

Sols aixís se compren que totas las nacions que al principi de la guerra 'ns admiraven pel pondonor y l'espiritu de sacrifici y l'heroisme de que donavam probas, comensin avuy a contemplarnos ab compassió y ab desprecí.

S'enganyavan de mitj á mitj respecte de nosaltres. No eram el poble de lleóns que 's figuraven; posats á prova hem resultat un remat de bens, entregats passivament á las estisoras dels que 'ns esquilan y al ganivet dels que 'ns degollan.

P. K.

DESEN GANY

Ja no crech en res! Em creya algún dia
que 'l lleó espanyol, per tothom temut,
si no alsava 'l cap era que dormia
pro si convanya

tornaria á alsarse gran, valent, forstut.

Creya ab tota fe que 'l desperjar fora
imponent y ferm, tant contra 'ls estranyos,
com contra la gent cinica y traydora

que se li devora

honra, sanch y quartos fa una pila d'anys.

Pro m' hi equivocat! Tothom el bescanta:
sos brutals butxins el fuetjan fort,
se' l menja el moscàm y no se l'espanta,

tot, quiet, ho aguenta

y es que no es que dormi; es qu'es mort, ben mort!

¡Ja no crech en res! Jo'm creya en conciencia
viu al poble aquell, qu'en foix sant encés,
va lluytá á l'any vuyt per sa independència,
y tingué potència

per volcar un trono xeixanta anys després.

Creya convensut que si bé sufria

que un sanguerm li xupés la sanch,

recobrant valent sa antiga energia

may consentiria

veure sa vergonya rastrejant pel fanech.

¡També m' hi enganyat! Aquell poble fiero
s'ha ornat remat d'anyellets poruchs
que porta al corral ó al degolladero
qualsevol ranxero

per nodrir una colla de cinichs eunuchs.

¡Ja no crech en res! Tenia esperanza
de que al fi surgis ferma tempestat,
després de la qual, presa la venjança,
vingué la bonansa

ab lo sol magnífich de la Llibertat.

Veya castigats, dutx á la picota,

& tots els fulanos qu'ens han embrutit;

l'acaparador que la fam explota

y l'or apilotà

portanthi la quarta la gent de Madrid.

El ministre vil que al pais escanya,

el que nostre honor ven al extranger,

el que buyt de fe, cinich, ens enganya

y permet qu'Espanya

fassa sacrificis que útils no han de ser.

Empleats venals, ordres religiosas,

noms y pèrgamins emporcats de llot;

tot ho veia al foix y entre mitj confosas

totas las odiosas

rancias tapadoras qu'ho cubreixen tot.

Res ha succebit. Mansos continúan

els explotats, els nús, els venuts,

y els qu'explotadors ni fangan, ni núan,

ni forjan, ni suán,

LOS INSURRECTES ESPERANT QUART Y AJUDA

—Oye niño ¿que no vienen esos yankees?

—Seño general, palese que hase demasiao caló.

segueixen nodrintse de carn dels vensuts.
Avants de poch temps, podrida y corcada,
la nació qu'ahir fou potent y gran
caurá sens honor, y al no ré enfonzada
morta y deshonrada
ni Deu ni l' Historia la perdonarán!

JEPH DE JESPUS.

IGNORANTS Y PROTESTANTS

TENÍ un govern de lo més divertit del mon. Fins ara semblava que vivia una mica preocupat, no sapiguer com ferlo per sortejar las circumstàncies que l' rodejan y poguer anar tirant; pero de repent ha trobat la fórmula, y aquí l' tenen més aixerit que un pèjol sense posar-se per res cap pèdra al setje.

La nova tècnica dels ministres se reduéix a dos punts: en l' interior, no sapiguer res; en l' exterior, protestar de tot.

—¿Cóm es—pregunta un diputat—que en tal localitat han detingut arbitràriament a un periodista?

—El ministre ignora completament l' assumptu.

—¿Qué hi diu el govern ab lo de la suscripció a favor del general Primo de Rivera?

—El govern ignora que tal suscripció existeixi.

—¿Qué se sab del torpedero Terror?

—Ho ignorém.

Una ignorància qu' encanta!

Crech que exceptuant el que cada dia trenta han de cobrar, los ministres no saben res més.

Ja 'l poden preguntar per lo que vulguin: un arronsament d' espàtillas, y la frasse sagratal:

—Ho ignorém.

El govern ignora si en Cervera ha sortit de Santiago de Cuba.

El govern ignora si l' desembarc de Guantánamo es exacte.

El govern ignora si en Dubosc y en Carranza han sigut detinguts al Canadà.

El govern ho ignora tot.

Tant es lo que ignora que sembla que la seva ignorància ha donat lloch a varios incidents altament còmichs.

—Senyor ministre—li preguntavan a un:—¿que sab quina hora es?

Y ell, per por de comprometes, respongué secament:

—Ho ignoro.

—¿Cóm se diu vosté—li preguntavan a un altre—de segón apellido?

—Ho ignoro.

Las fillas d' un altre ministre van passar per davant d' un grup de diputats.

—¿Son fillas de vosté aquestes senyoretas?—li digué un.—

—Ho ignoro.

Si del rengló de la ignorància passém al de la protesta, la broma puja rápidament de graus.

Segons el govern ha descubert, la protesta es una espècie d' ungüent que tot ho cura.

Passí lo que passí, una untureta de protesta, y ja està.

—¿Qué pensa fer lo govern en vista de la infamia americana de issar la bandera espanyola per enganyarnos?

Protestar davant de les demés nacions.

—Ja ho sab el ministeri que en Dewey ajuda als insurrectes de Filipinas?

—Sí? Donchs... protestarem.

—Com es que 'ls yanquis han de disparar ab balas incendiaries?

—Ja hem protestat.

Y vinga protesta sobre protesta, en paper de fil superior... y ab totes las firmas y sellos necessaris.

Lo que l' govern dirà:

—No son los Estats Units protestants? Pues ara també ho serém nosaltres.

Els nort-americans preparam expedicions, allistan barcos, s' apoderan d' illes, verifiquen desembarcs....

Los nostres governants no hi volen descendir a aquest terreno. ¿Qué més enèrgich y contundent que una bona protesta, escrita si pot ser en lletra gòtica, perque tot acabi en punta?

Quan los ministres se reuneixen no es may per combinar operacions de guerra ni trassar projectes de pau ni fer alguna cosa que al menos conduheixi a algú lloch.

—A veure—diu que diuhen:—¿de qué protestarem avuy?—

Y siga que las enfilin contra 'ls Estats Units, sigui que 's queixin d' alguna potència poch neutral, la protesta 's fa y s' envia en forma de *memorandum*.

—y el mundo en tanto sin cesar navega

por el piélagos inmenso de la barra.»

Gobernada per protestants é ignorants d' aquest tenor, ¿veritat qu' Espanya, si be es cert que va morint, pot ab rahó alabarse de tenir una mort extraordinariamente divertida?

FANTASTICH.

DEL ARBRE CAYGUT...

Quan ja casi 's veia Espanya
lliure de dols y fatichs....
avuy que sos enemichs
admirats de tanta hassanya
vensuts, ab lo front a terra
ens aclaman humillats,
avuy los yanquis malvats
ens declaran desleal guerra.
¡Miserables! à traició,
creyent abatuts trobarnos,
lo nostre volen robarnos
sense cap motiu ni rahó.
¿Qué 's ha fet Espanya? Rés;
pro en la cort d' en Mac Kinley

sembla qua tenen per ley
ferse seu lo que no ho és.
Prou cridem [ILLADRES] pro [ca]!
ens queixem... inútilment...
tota Europa 'ns diu que ho sent...
pero que no pot plora!....
Y en lloch da trobá un arrimo
en semblants tribulacions....
al contrari, las nacions
sembla que 'ns han pres per primo.
Totas s'hi creuen en dret....
totas en voleu un tres...
hasta Portugal, fa l' os
pensant fer l' home... ipobret!
Per aquest motiu, impacients,
esperem qu' arribi l' hora
de la gran repartidora....
per ferlos a tots contents.
Donantlos a tots... es clar,
quedarem en paus y entoses;
pero per xó... los inglesos
son de mal acontentar.
Volen Ceuta, Filipinas,
las Canàries, las Balears,
Puerto Rico... y tres solars
de las illes Carolinas....
En fi, 's creuen los hereus
y esperan que a no tardar
lo Penyo de Gibraltar
comensarà als Pirineus....
Es a dir, mil disbarats.
Sos ministres ab veu forta
ens tractan de *nació morta*....
¡Deu els haja perdonts!
Deixemlos desahogar:
que grasan a dret y a tort
que si Espanya es país mort....
¡Veyam qui l' carregará!

JOSEPH ROSELLÓ.

O ministre de Marina ja fa alguns dies que 's troba a Cádiz, al objecte de ultimar l' armament de la esquadra de reserva.

—De quina manera estarán organitzats los arsenals espanyols que per funcionar ab alguna activitat, necessitin la intervenció personal del ministre de Marina?

• • •

Lo primer acte realisat pel ministre sigue repartir entre 'ls marinos de la Esquadra fotografías de la familia real.

Y l' bisbe de Cádiz no volgunt ser menos que 'l ministre, 'ls ha repartit escapularis.

De moment ja tenen escapularis y fotografías, y de aquesta manera 'ls canons y 'ls projectils fan de mes bon esperar.

El *Diari de Barcelona* està tocant el violón de una manera la mes llastimosa. L' dilluns se queixava amargament de qu' en las Corts se demanin responsabilitats contra 'ls ministres y demés autoritats que las han contretas.

«Si es veritat—escriu—lo que 's diu en lo Parlament de que no tenim ni hem tingut governants ni generals capassos de desempenyar ab mitjà acert l' encàrrec que 'ls sigué confiat; si es cert, com semblan revelarlo 'ls fets, que nostres diputats son incapassos de fer lo sacrifici de sus passions al interès de la Patria qu' està lluyant ab las ansietats del major infortuni; si no tenim generals, ni estadistas, ni governs que mereixin sisquiera l' respecte de la desgracia, l' mon civilisat ens ha de negar no sols las seves simpatias, sino també la seva compassió. Els que 's portan tan insensatament son per nosaltres mes cruels que 'ls yankees: aquests se contentan ab vence'ns: aquells tractan de deshonrarnos.»

Així refila la vella calandria del carrer de la Llibreteria.

Una pregunta no mes. Si 'ls que han portat a la Espanya al precipici, 'ls que després de dessangrarla y arruinarla, no han sapigut evitar una guerra desigual que li costarà la perduda de totes sus colonias; si 'ls que tals disbarats han comés y segueixen cometent y tals probas de impotencia han donat y continuan donant; si 'ls autors de tals desacerts y de tantas desditxas, en lloch de ser monárquics siguessen republicans i cantaria ab el mateix tó la vella calandria del carrer de la Llibreteria?

Pitjors que 'ls yankees no son ni serán may 'ls que en nom de la patria demanan un escarmient saludable: pitjors que 'ls yankees són y serán sempre 'ls que per fugir de responsabilitats s' obstinan en los seus errors

y en las seves culpas. Aquests y sols aquests son els que no contents ab haver trabajat tant per deprimirnos segueixen trabajant ab mes dalit que may per deshonrarnos.

Perque 'l país comprenGUI l' alcans de certas operacions financeres arbitradas pel govern, ens fixaré en la emissió de mil milions de paper de la Deuda perpètua que s' está realisant en aquests precisos moments. Los mil milions al tipi de 46 a que avuy està aquest

EL GOLAFRE CHAMBERLAIN
MINISTRE INGLÉS DE LAS COLONIAS

—No 's farà la pau d' Espanya fins que nosaltres hi haguém ficat la forquilla.

paper, no li produuirán mes que 460 milions: menys de la meytat de la suma que pretén obtenir, això si troba qui 'ls hi compri.

A falta de compradors els empenyarà al Banch d'Espanya, y com aquest no fa préstamos, sino sobre la garantia de les quatre quintas parts del valor de la cotisiació de un paper en Bolsa, resultarà que al govern els 1.000 milions li produuirán sols un ingrés de 368.

Lo Banch percibirà 'ls cupons de las láminas empennadas. Si l'govern empenya la totalitat de l' emissió, l' Banch cobrarà 40 milions anuals de interessos. Sobre 'ls 368 que deixarà representar aquesta suma prop de un 11 per cent.

Un 11 per cent per deixar una cantitat y no en metàlic, sino en bitllets. En bitllets que després de tot no li costan més traball que l' d'estamparlos.

Aquest es joh poble espanyol, que no 't fixas en aquestas coses! lo pou sens fondo dintre del qual's está sumergint la teva fortuna, la dels teus fills, la dels teus nets y la de totes las generacions que han de venir.

Estém conformes ab *El Nacional*, periódich que fins ara ha sigut monárquich. Al final de un valent article sobre la responsabilitat dels desastres que afligeixen a Espanya, diu lo següent:

«Si l' régime s'oposa á la justicia que s' enfonzi avants que s' perdi ab las colonias la dignitat de la nostra rassa.»

¡Bonich final per un article!.... ¡Magnífica birolla per un bastó!....

Es molt bonica la manera que té en Sagasta d' espolsar-se la responsabilitat que li cau á scbre ab motiu dels desastres de Filipinas. L' altre dia deya en plé Congrés:

«S' Espanya hagüés tingut una esquadra com la de Inglaterra, no hauria succehit lo de Cavite.

Y no va haverhi ningú que li respongués:

—No 's necessitava tant ni molt menos: ab que tingués Espanya 'ls barcos que hauria de tenir dat cas que s' haguessin empleat degudament els milions que li costa la creació de la Esquadra, n' hi hauria hagut de sobra.

De aquells despilfarros surten aquests desastres.

Y tant dels uns com dels altres ¿qui n' es responsable mes que 'ls governs de la restauració?

Quan arriba á mans del govern un telegrama de certa gravetat ¿per qué serà que no 's fa públich desseguida?

¡Váginho á saber!

Jo l'únic que sé es que un bolsista deya: —Amigo: si jo sapigués primer que ningú certas notícias i quins cops mes segurs que donaria!

Això ho deya un bolsista.... y naturalment, ho deya sense cap malícia.

El rey de las húngaras se troba á Bruselas ahont acaba de celebrar una reunió secreta ab los cap-padres de las sevas llopadades.

¿Sentirán farum de carn morta que 'ls xacals ja s' espavilan?

Convé viure previnguts, y no perdre'ls de vista. Una algarada carcunda á aquestas horas seria l' cop de gracia assestat á la desventurada Espanya.

CARTAS DE FORA. —*Serra de Almos.* —Tenim al esparver negre estarrufat de rabia, primer perque 'ls joves portan las noyas al ball; segon, perque llegeixen *La Campana*, y tercer, perque alguns, que al passar la Custodía de la professió de Corpus s' agenollaren, varen negarse á repetir aquesta mateixa maniobra quan ell se presentà á intimarlos que tornessin á ferho. L'autoritat municipal hagué de intervenir en l' assumptu, evitant que las cosas prenguessin un carácter desgradable. ¿No valdría més que aquests esparvers tan rampeilluts no 's moguessin may del cau?

Capellades. —Ha sigut objecte de burlas molt saladas la tancineria dels administradors de la festa del carrer del Gegant, negantse á celebrarla sent en la vila una escèpcio de lo que fan en aquesta època del any los demés carrers. —Com la majoria d'ells son carlins reconeguts, es presumible que 's deuen guardar los diners pera comprar.... Detentes.

Sant Feliu de Llobregat. —Lo vicari nou, qu' es un home petit, deu haver volgut demostrar ademés qu' es un petit home, interpelant á uns joves que s' passegaven, bromejant, per la via del carril. —Qui es que s' ha embrutata aquí? —'ls digué. —Aqui ningú, —li respongueren, mirant á terra —tot està ben net. —Vull dir de llengua: ¿qui s' ha embrutat de llengua? —Ben neta la tenim també. —¿Que' us burleu de mi? —Y així per aquest temor se 'l van estar rifant, á pesar dels seus fums de que faria y de que diria. Le que fará en lo successiu serà callarsey abstenir-se de armar bronquina y personas per ell desconeigudas y que no li diuen res ni ab ell se fican, may siga sino perque no tinga de recordárseli aquell refrà: «Qui no vulgui pols que no vagi á l' era.

Tarrasa. —Ha produbit gran sentiment la mort del mestre lach D. Esteve Mas, persona molt estimada de totes las classes socials de aquesta ciutat, per sa noblesa de sentiments, desinterés y bon zel en pró de l' ensenyansa. Ha mort pobre, deixant en lo desamparo á son vell pare, á sa esposa y á vuit fills, el major dels quals conta dotze anys d' edat. Es de creure que sos numerosos amics sabrán cumplir ab lo seu deber, en vers una familia tan digna d' estimació, tenint en compte que si l' Sr. Mas hagüés acceptat las ofertas del reaccionaris hauria po-

gut deixar en més bon lloch (en quant á riquesa), á la seva familia; pero en cambi son nom hauria quedat olvidat pel poble tarrasenc.

Reus. —Se tirava un castell de fochs á la Plassa de Prim. Una carretilla anà á parar sota una de las taules del Café de París, en la qual hi havia tres militars, y un d' ells s' alsà empunyant un garrot com si volgués anar á matar llagostas. Sort que 'l contingueren; pero això no evità que 's presentés la guardia civil y á cops de culatas disperses á la multitut. Un pobre vell, que casi no 's podia valer, va rebre un fort culatassó que 'l tirà per terra. ¿No es sensible qu' escenes de aquesta naturalesa passin en una ciutat civilisada?

Manresa. —Tenim aquí un capellà que segueix exactament la ley de Déu, sent apreciat de tota la població per virtuos y caritatiu. Anava dissapte á la professió de Corpus, y era la broma dels seus colegas, la major part joves, que 'l tenen per un qualsevol, y tot perque havent de cantar alt y estant ronch no podia arribar als punts que 'l cant marcava. Cada note falsa que dava era acullida ab las rialles dels demés ensotanats, hasta tal extrém que 's tapavan la cara ab lo mocador per disimularlo, ab gran assombro y desprec dels espectadors, que preguntavan: —¿Es que als seminaris no donan llissons de urbanitat y bona criansa?

ENTRE ELLS

—¿Mister Mac?

—¿Qué hi há, Long guapo?

—Res; vinch á buscar diners.

—Pero siahir vaig donarn'hi?

—Uy!... ¡Qui sab hont son aquells!

—Ja 'ls ha gastat?

—Me fa riure!

A la quènta vosté's creu

que aguantá 'l pés d'un guerra

es com arreglá un bateig

ó convidar quatre amigas

á prendre biscuit glacé!

La guerra, amich Mac, es cara.

—No m' ho juri, prou que ho veig.

Pero bé ¿qué necessita?

—Miri, en aquest paperet

m' ho he apuntat pessa per pessa:

Deu milions per armament...

—Més armament?... Si á lo menos

en pistolas y fusells

hem gastat ja mitja hisenda!

—Ep, mestre, no exagerém:

hem comprat doscents mil mausers;

pero com que ab el rovell

hem bagut d' arreconarne

casi bé 'l crescents per cent,

no 'n tenim cap.

—Bueno, bueno;

mentres això signi cert...

—¿Qué té por qué l' entarngui?

—Home.... això jo no ho diré,

pero... conech la quadrilla,

y... vamos, vaji dihent.

—Per carbó té de donarne

dotze milions.

—¡Alsa!

—¿Qué?

—¿Que ho troba car?... ¡Si sabia

aquest tanoca de Schley

lo que gasta!... ¡Oh! ;Y en Sampson?

Els envio un cargament

cada dia, y sempre 's queixan

de poch carbó.

—Miri bé

que no 'l gasti per la cuyna

de casa seva: 'ls conech

y té del que son capassos.

—Bé, en quant á això, no diré

que no se 'n perdi una mica,

pero ¿abusarne? No ho crech.

—Vaji dihent.

—Necessito

trenta milions més....

—¿Per qué?

—Per pagá á la gent.

—Caramba!....

Tenen bon sou, pel que veig.

—No tan gros com vosté 'l cobra,

pero, no 'ls va malament.

—En resum, digui ¿á quánt puja

lo que demana vosté?

—A cent milions.

—Rechicago!

—Sab que crech que ja 'n portém

gastats més de mil?

—Oh, esperis!..

—Y lo que vindrá despŕs!

Ja li he dit, la guerra es cara.

—Ara fos á fer!... No crech

que 'm fiqués en semblant llo.

Sort que tot lo que gastém

qui ho pagará serà Espanya.

—Vol dir?... Si crech que no té

ni sobre qué caures morta.

—Formalment?

—Així ho veig

en els partes.

—Moltas gracias!

Digi donchs que, fet y fet,

tot y guanyant, es molt fàcil

que al cap de vall hi perdém?

—Ja li vaig dir: ¿Plets ab pobres?

No convenen: massa sé

que abonh no hi há, com no hi há á Espanya,

hasta 'l rey hi pert els drets.

—¡Ay, amich Long; si sabía

lo afig't qu' estich!

—Ja ho crech:
pero no hi pensi ¡qué diatre!
—No som al ball? Donchs ballém.

—Es cert! Vosté no malgasti

y si per cas queda res...
Ja m' entén....

—Perdi cuidado.

—Som amichs ó no?

—Es ben cert:
aqui té l' ordre firmada.

—¡Just! Bevém.

C. GUMÀ.

UN RENGLE DE SABATETAS

N vespre, á mitjós del passat mes de Mars, un assumpte particular va portar-me al Hotel d'Orient.

Eran prop de las onze. La casa reposava en silenci; la major part dels hostes s' havian ja recullit.

Passava jo pel corredor de les habitacions que corresponen á la Rambla, quan m' adoné d' un soldat que, sol y apoyat en una cadira, semblava no tenir altra missió que la de vigilar

una infinitat de sabatetas de distintes mides, arrugades cuydilosamente al seu costat.

Vaig acostarm'hi, y l' militar, quadrantse, me saludá ab ayre afable y comunicatiu.

—De qui son tantas sabatetas?

—Dels fils del general—respongué l' soldat indicantme una porta veïna.

—¿Quin general?

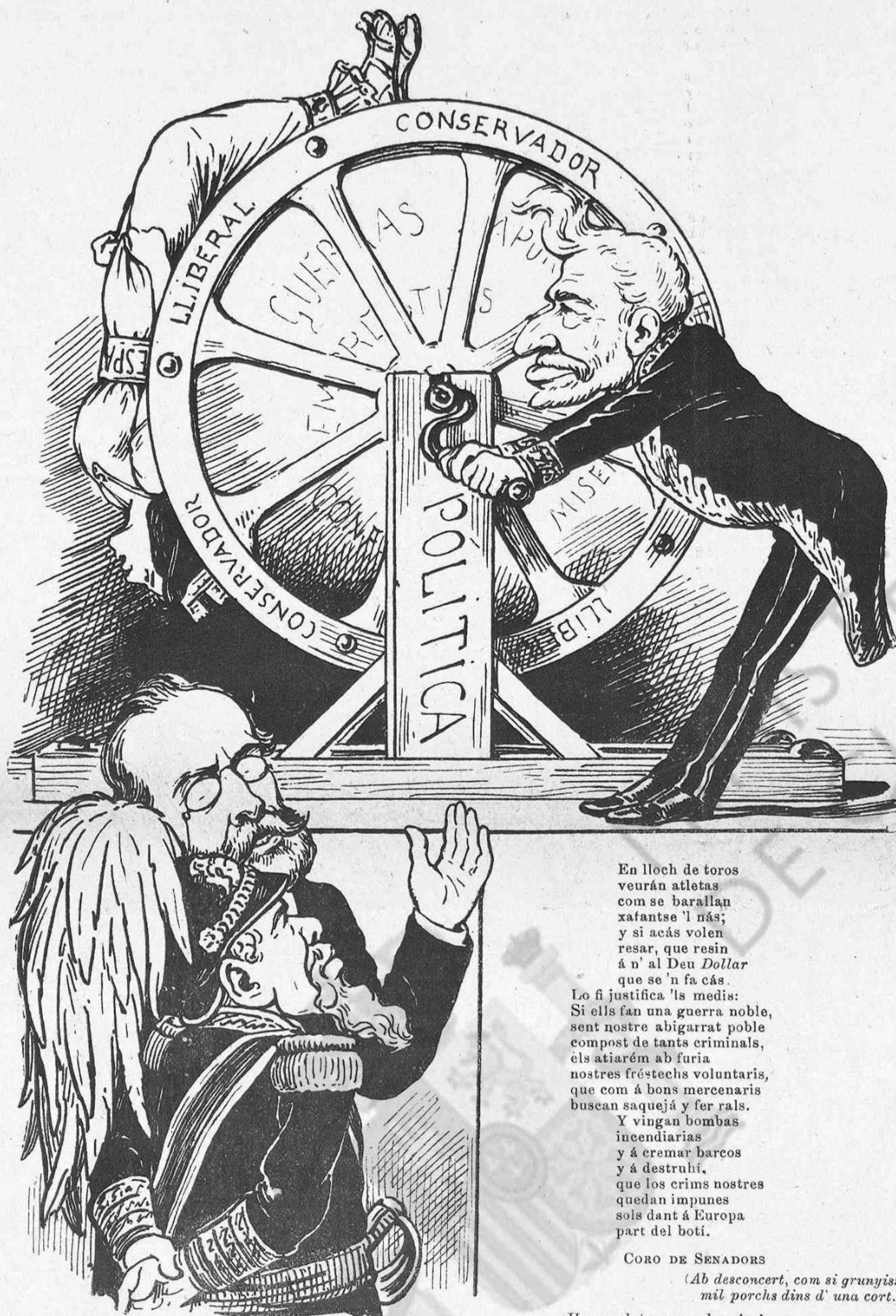
—L' Augusti, l' que demà marxa á Manila.

ACTUALITATS (per J. LLUÍS PELLICER.)

La Civilisació à l' any 1898 (de la ERA CRISTIANA.)

INSTITUCIONS ESPANYOLAS

Lo torn dels partits monárquichs.

¡Au, donchs, que á Cuba
marxi tothom!

Tant l' Habana com Matansas
s' entregaran desseguida;
nostra porcada aguerrida
desembarcará si vol
als mateixos ports d' Espanya,
que n' hi ha molts sense defensa,
perque ab lo perill no hi pensa
l' indolent poble espanyol.

Y ab molt salero,
com que som guapos,
las espanyolas
conquistarem;
beurém canyitas
ab las xulapas:
¡veureu la broma
que allá armarem!
Al á sols estan pels toros,
per resar salms y el rosari;
farém bé, donchs, de portar' hi
nostra civilisació.
Eixas costums tan salvatges
esborrarérem de sa terra,
y l' mon veurá que la guerra
la fem ab noble intenció.

En lloch de toros
veurán atletes
com se barallan
xafantse l' nás;
y si acás volen
resar, que resin
á n' al Deu Dollar
que se'n fa cás.

Lo fi justifica l's medis:
Si ells fan una guerra noble,
sent nostre abigarrat poble
compost de tants criminals,
ells atiarémen ab furia
nóstres fréstecs voluntaris,
que com á bons mercenaris
buscan saquejá y fer rals.

Y vingan bombas
incendiarias
y á cremar barcos
y á destruhi,
que los crims nostres
quedan impunes
sols dant á Europa
part del botí.

CORO DE SENADORS

(Ab desconcert, com si grunyissen
mil porchs dins d' una cort.)

Heu parlat com uu breviari,
¡marxém! ¡marxém!
pero l' árnica y desfilas
no 'ns descuidém,
que á voltas un va per llana,
y en son anhel,
tornantse las canyas llansas,
s' hi deixa'l pel.

L' AVI RIERA.

UN CAVITE A CASA

Reunits fá pochs días en lo Foment del Traball Nacional un bon número de fabricants de filats y teixits de cotó, varen acordar reduir á la meytat el traball de les sevas fàbricas, en vista de la falta absoluta d' exportació de sos productes als mercats colonials, y á la contracció de la demanda en lo mercat peninsular, per efecte de l' alsa de las primeras materias que ha obligat á pujar proporcionalment lo preu de las manufac-

Aquesta noticia publicada en los periódics locals com una de tantas, es á dir, sense comentaris ni consideracions de cap mena, entranya no obstant una gravetat extraordinaria. Ella demostra, al nostre modo de veure, la influencia perniciosa que l' actual estat de cosas està exercint sobre l' traball, comprobant lo que havíam dit tantas vegadas, jaixó es: que tant com á Cuba y á Filipinas, tenim la guerra á la Península.

L' acort pres en lo Foment pels fabricants, obligats per la abundancia de géneros de que tenen abarrotats los seus ma-

gatzéms, per la carestia creixent de las primeras materias y per l' escasés de pedidos, significa un desastre tan dolorós com el de Cavite.

La reducció del traball á la meytat implica inmediatament una reducció á la meytat també del semanal del obrer, en aquests días tristes y angoniosos en que l' jornal enter apena li bastava para subvenir á las sevas necessitats més perentorias. ¡Quàntas d' aqueixas honradas famílias no sucumbirán miserablament, sense defensa, víctimas de l' escasés, tal vega- da de la fam!....

La derrota de Cavite signé un desastre estrepitos: la paralisió de la industria es un desastre sórt: aquell apareix envolt ab l' aureola del heroic sacrifi ci per la patria; l' últim s' està consumant entre la glacial indiferència del país. Y no obstant, ja veurém al cap-de-vall, quin dels dos haurá produït més víctimas!

Per apreciarho aproximadament serà precis que descendim per un instant á la prosa dels números.

La industria cotonera á Catalunya te ocupats á un número de operaris que no baixan de 100.000. Vels' hi aquí un exèrcit ben numeros. Computém que uns ab altres en temps normals percieben un jornal de tres pessetas, y consti que contém alt. Reduhida la feyna á la meytat, obtindrán tan sols una pessa ta y cinquanta céntims (sense descontar los días festius d' entret senmana).

Ara bé: ¿cóm es possible que visca un obrer ab sols sis rals diaris? Avants era difícil, avuy no pot ser de cap manera.

Perque avuy precisament tots los articles de consum, comensant pels més necessaris, han experimentat una pujá extraordianaria. Lo pà ha pujat 15 céntims de pesseta: las tres lliuras; las patatas, 5 las tres lliuras; l' arrós, 6 la lliura; las monjetas, 10 la lliura; lo bacallà, 5 la lliura; lo llart, 20 la lliura; lo carbó vegetal, 40 l' quintà; l' carbó de cok, 70 l' quintá, y aixís tot lo demés. Y ja no parlém de la carn, ni de la gallina, ni dels embutits, ni del peix, ni de las verduras, ni del xocolata, ni del sucre, ni de molts altres articles que alcansen preus verdaderament extraordinaris.

¿Cóm pot viure l' obrer, regint uns preus tan elevats y dis- posant de un jornal tan redubit?

Aquí tenen un problema verdaderament espantós.

**

Y encare avuy, traballant un dia per altre, l' operari cobra alguna cosa. Pero ¿y demá? ¿Qué succehirá quan la crisis econòmica converteixi en total la paralisió parcial que ara s' inicia? Perque no hi ha dupte que la prolongació de las causas que han determinat l' última, motivarán la primera dintre de un plasse més ó menos llarg. ¿Qui es capás de preveure llavoras las horribles conseqüències de un semblant estat de cosas?

Ja cal que 'ls homes de seny comensin á preocuparse desd' are de aquest problema. La instalació de cuynas econòmiques que s' ha iniciat á Barcelona, serà si volen un débil calmant; pero no pot ser un remey. Al honrat obrer català li repugna l' almoyna. Prefereix sempre guanyarla la vida traballant que mendicar un plat de sopa y un boci de pà.

Lo que importa, donchs, es iniciar obras públicas: deuen ferho las corporacions populars; l' Ajuntament, la Diputació provincial. Importa també acometre empresas diversas y poden pendrelas pel seu compte las Societats de crèdit y aquells particulars que disposan de capitals quantiosos avuy retrets y sense empleo. A Catalunya queda encare molt per fer: hi ha mines per explotar, ferrocarrils y carreteras per construir, pantans y canals ab que millorar las condicions agrícolas de numerosas comarcas.

Tot lo que's realisi en aquest sentit ha de ser poch per asegurar la pau social y remediar aquest Cavite permanent que tenim á casa nostra.

J.

BANDERILLAS

Diu que no sé en quin teatro
se traballa activament
per posarhi un espectacle
de molt bombo y moviment.
L' obra 's titula: "LA GUERRA,
tragédia sensacional
en tres actes, onze quadros
y un terremoto final."

Va aná allá baix á arreglarnos
la pau de Biac-na-batò,
y ara la tal pau resulta
un lio... que Deu n' hi dò.
L' única cosa que queda
d' aquell pasteig extrany,
es... una creu pensionada
ab deu pessetas l' any.

He trobat á n' en Silvela
y li he preguntat així:
—¿Faria l' favor de dirme
liquidació, qué vol di?—
Y l' politich de la daga
molt atent m' ha contestat:
—Quedarse sense camisa
per tota una eternitat.

Quan en León y Castillo
va tornarsen á Paris,
va dir que allí hi feya falta
per traballar pel país.
En efecte; segons sembla
s' hi ha posat ab tanta fé,
y ab tant zel y ab tan empenyo,
que per ara... no ha fet ric.

Si acás veus á las Marianas
en mans dels americanos
y tens medi d' enraionarbi
ni que sigui breus instants;

si acas veus á las Marianas
ab castells sense canons
y fusells sense cartutxos...
ja 'ls hi darás expressions.

—Ay senyó!... Y li deyam Primo
quan lo trobaven al pas!
¡Vés dels noms y 'ls apel·lids
qui redimontri 'n fa cas!
¡Primo á un home que la bleda
ve á plantarnos al cielat!
¡Primo!... Aquí 'ls verdaders primos
som tots nosaltres; no ell.

—¿La esquadra va cap allá?
—Ca!
—¿Qué ha begut qui ho creu així?
—Vi.
—¿Te en Dewey la presa bé?
—Te.
—Y ab tot, quatre acorassats
que dessin al yanki un quite,
podrian, ben colocats,
venjá als mártirs de Ca-vi-te.

Un bisbe—no dich d' abont
per evitar comentaris—
ha donat pels mariners
dos milers d' escapularis.
Y ara algú ja va indagant
—lo qu' es la malícia humana!—
si 'ls escapularis son
de fil, de cotó... ó de llana.

—Bon ministre, bon ministre
que á Cádiz marxes corrent,
d' quins plans portas?
—De la esquadra
deixa acabat l' armament.
Bon ministre, bon ministre
que de Cádiz tornas já,
¿cómo está alló?
—D' igual modo
que l' dia que hi vaig aná.

C. GUMA.

POMAS PODRIDAS

ENCA'RE m' sembla que m' hi trobo. Era al Liceo una nit de gran funció. En un dels intermedis se llegí un despaig oficial anunciant la pacificació de Filipinas realitzada pel general Primo de Rivera. Esclata l' entusiasme: tots los espectadors de peu dret, inclusivament les senyoras enguantades, aplaudíen y aclamaven á la nació, mentres l' orquestra omplia l' ampla sala d' espectacles ab los ecos de la Marxa Real.

No sé perquè; però lo cert es que jo no vaig entusiasmarme. La perspectiva de que tingüés si una guerra que tantas vidas costava als pobres soldats arrancats á sas famílies, era cert que m' satisfé; però—pensava—y si tot això que diuen de la pau es una ilusió, si es sols pau per avuy y major guerra per demà, acas no serà pitjor? Y ademés, la rendició dels principals insurrectes s' ha realitzat per medi de una compra. *Hem pagat l' AGUINALDO avants de Nadal.* ¿No inauguruem ab aquest sistema, allá á Filipinas la socoreguda indústria de las insurreccions? Los que avuy han cobrat ¿qué farán demà quan acabin els quartos? Segurament lo mateix que han fet tantas vegadas els carlins espanyols y 'ls mambisos cubans. Las insurreccions abonades ab or creixen com els arbres abonats ab fems. ¿Y es això lo que ha d' entusiasmarnos?

Després de las manifestacions cíviques, vingueren las religiosas. La pau de Filipinas sigué celebrada ab suintosos *Te Deums* en las principals iglesies d' Espanya. ¡Cóm degueren riures al Cel, de la confiança cega dels espanyols!... Pero no riuran tant de segur com los cabildos de las catedrals al embutzacular las cantitats invertides en aquellas pomposas ceremonias.

Tampoch riuran tant com l' heroe pacificador que veia recompensada la seva operació comercial ab la concessió de la Gran Creu de la Real y Militar Orde de Sant Fernando, pensionada ab 10,000 pessetas anuals trasmissibles á la seva família. Aquesta distinció està destinada sols á recompensar actes heroics y serveys de'un mérit extraordinari. Com á tal via ser considerada la compra dels principals insurrectes de Filipinas.

Tot concorda ab lo carácter dels temps miserables qu' estém atravessant. Se fan las paus com se fan las eleccions, per medi de la sofisticació. Lo únic que no se sofistica son las recompenses, son los fruys que n' obtenen los autors de tan escandalosas ficcions.

Mitj any encare no ha passat, y l' heroe pacificador, á son regres de Filipinas, quan va desembarcar á Barcelona, en lloc de ferho á la plassa de la Pau, lluhint la gran creu de les deu mil pessetas penjada al pit, posá 'l peu en terra cautelosament en una de las mes apartades y solitarias escalas del moll de la Muralla. Allá un carruatje tancat l' esperava, y per dirigir-se á la Plassa del Bonsucés ahont tenia 'l seu allotjament, en lloc de pendre 'l camí mes curt, feu una gran volta pel passeig de l' Aduana, pel passeig de la Industria, pel Saló de Sant Joan, per la Ronda y per la Plassa de Catalunya.

¿Per qué aquesta maniobra? ¿Per sustreure's als entusiasmas aplausos de la multitud encantada de que en tant curt temps després de la pau, hagués tornat á rebrotar la insurrecció tágala mes potenta que may? Podria molt ben ser. Lo pacificador demostrà lo molt que val. Per l' hábil moviment estratègich que realisà al desembarcar á Barcelona y dirigir-se al seu allotjament, casi va ferse digne de la concessió de una segona gran creu de Sant Fernando, pensionada també ab 10,000 pessetas més, trasmissibles com las altres á sa familia.

Va arribar felisment á Madrid. Aquests últims días hi ha hagut qui ha tractat d' esbrinar l' historia, ab tots los seus pels y senyals, del famós pacte de *Bien-t-entabano* (crech que això se l' ha de anomenar) y ell va apercibirse á la defensa dels seus actes y de la seva creu.

No importa que l' Aguinaldo y demés companys de glories y fatigues enviats á Hong-Kong, ab la moma, a esperar l' hora de possarse d' acort ab los yankees hajan renovat de nou las seves fetxoriás posant en perill imminent la soberanía d' Espanya en aquelles illes. ¿Qué té que veure ab això el gran pacificador? Ell ja no hi es ara á Filipinas, y per lo tant que carregui ab el mort qui vulgni, qu' ell ja carrega ab la creu de las 10,000 pessetas.

Per altra part, si l' atacan, cantará. Té en son poder datos justiciables en un sens fi de documents abrumadors. Ab aquests papers sota 'l bras va dirigir-se al Senat, resolt á tot.

Pero pel camí vá trobar á un altre heroe pacificador com ell mateix, que l' va convèncer fàcilment. En aquests cassos res millor que lo que fa dir en Campodón á un personatge de una de las seves pessas mes celebradas:

—No t' emboliquis, Gutiérrez;
mira que t' farán mal-bién.

Per assegurar millor l' èxit del debat contra qualsevol imprudència. D. Arseni s' va seure darrera del seu colega, y durant lo discurs de aquest vá tenirli sempre agafat el faldó de la llista, al objecte d' estirarli cada vegada que descarrilés.

Això lo important del debat no van ser las paraules, ni las declaracions del Pacificador de Filipinas, sino las estirades de faldóns del seu amich, inventor privilegiat del sistema de pacificar á tant el kilo. No faltava mes si no que per un punt de amor propi se tirés á perdre la socoreguda bondat de aquest sistema. ¿Ahont aniriam á parar?

* *

Resultat: que de una qüestió de la qual tothom desitjava que se'n tragüés l' aigua clara, no se'n ha tret mes que l' aigua bruta. Aquesta aigua mateixa, després de tot, es l' única que fa moure 'l moli dels governants espanyols, de vintitres anys á n' aquesta part. Buscar las transparencies de la veritat es ja impossible. L' aigua bruta no s' aclarirà mai, mentres ells tingan á las mans lo samalé de l' autoritat per remenarla y enterbolirla.

Que 'l país se contenti per ara ab aquestas pomades: no n' hi ha d' altres. Pomades picades que s' agrupan amagant la picadura per la part de dintre. Las unes tapan á las altres. No tingüeu por que se separin mai. Si ho feyan posarian de manifest que no serveixen, per estar podridas.

Pero lo cert es que l' orch va traballantlas: lo cert es que ab lo contacte la seva podridura vá en augment: lo cert es que a horas d' ara ja fan una pudió que no s' hi pot tenir mas.

P. DEL O.

S' en va atacar als governants, per grossas y evidents que s'igan las seves culpas. Per més que se 'ls diga no s' donan per entesos. Y ademés ¿qui podrà jutjarlos ab la deguda independència? ¿La magistratura? Ells mateixos la nombran 'Las Corts'? Ells mateixos las elegixen.

Desenganyinse: No hi ha medi humà d' exigir responsabilitat als ministres responsables.

Això, quan la nació diu:—A la barra tal ó qual fulano;—lo fulano aludit se posa á riure y respón:
—Aqui no hi ha mes *barra* que la nostra.

Un *Diario Catalán* que havent perdut els bons carlins busca las esquelladas nocedalinas, va posarse mes cremat que un cabó de realistes al veure exposada en los kioskos la caricatura de LA CAMPANA DE GRACIA, en la qual representavam als frares tocant el dos de Filipinas.

Y convertintse en una especie d' esbirro de la Inquisició 'ns denuncia á las iras de las autoritats, afirman que atentem á la moral, sens dupte perque 'ls frares qu' hem pres per modelos son tots ells molt lletjos y ridísculs.

Tot això ho fa 'l periódich dels escrúpuls morals, emplenant uns termes tan escullits com el de calificar de *letrinas* literaries els kioskos de la Rambla, y á la *Campana de serviette* (això en francés y tot perque fá mes fi.)

No serà capás el *Diario Catalán* de fernes servir ell de *serviette*. LA CAMPANA es un periodich de punta y podrà ferli molt mal si algun dia s' atrevís á passársela pel puesto per hont se passan las *serviettes*.

De lo sublim á lo ridíscil no hi va mes que un pas. No se quí va ser l' inventor de aquest aforisme; pero s'iga qui vulga, 's coneix que ja pressentia l' existència de 'n Sagasta dihent que per fer cara als terribles conflictes que 'ns estan abrumant, Espanya conta ab lo General *No importa*.

Lo general *No importa* personificat ab lo poble que lluya fins á morir resulta un símbol sublim.

Ara adoptant la personificació de un governant de gran tupé, doctor en tota mena de marrullerías, resulta altament ridíscil.

Perque podrà preguntárseli:—¿Qu' es lo que no li importa: que 'ls yankees ens robin las colonies impunemente, mentres vosté y 'ls seus compinches s' aguantin fermes al candelero?

Si es això com suposo, no valia la pena d' escarinar ab una bromà de mal gènero l' heroisme de un poble pudentorós, que sab emplear l' úlit alé de vida que li queda en defensa de la patria.

Lo bisbe de Manila es dels primers que han tocat el dos, al veure aquella ciutat amenassada.

Es molt hermos l' exemple de valor cívich que dona aquest mitrat.

Però jo ja ho veig: la permanència á Manila, en los actuals moments podria costarli la existència: la pèrdua de la vida, sent bisbe, li obrirà las portas del Cel.... y al Cel, quan mes tart millor.

Convé no ser massa golit: que vegin els cristians que 'ls bisbes se mortifiquen, quedantse á rosegar l' os en aquesta trista vida... trista sobre tot pels pobres bisbes.

D. Arseni ha aconsellat al govern que reforsi la garnició de Madrid ab vuit nous regiments.

¡Home previsor!... Perque, desenganyinse, tindrà una trista gracia que las esquadras yankees, entrant pel Tajo á la Península, se dirigissen á Madrid pel Manzanares, y possesen en perill las garrofes de don Arseni, l' fruy del garrofer de Sagunto!

¡Y qué content està en Máximo Gomez!

«Ja no som insurrectos,—ha dit en una proclama dirigida als mambisisos—sino soldats de un exèrcit regular, unit al exèrcit dels Estats Units.»

Crech que haurà pogut dir lo mateix en una forma mes pintoresca, y per lo tant molt mes assequible á la ruda inteligençia dels seus subordinats.

—Hem progressat moltíssim—havia d' escriure en la proclama—quan anavam sols eram tigres: confosos avuy ab los yankees, ens hem transformat en porchs.»

Y 'ls espanyols hauràn reconegut de bon grat, qu' en efecte, acabaren de reali ar un progrés importantíssim. Els tigres no son comedibles, y 'ls porchs sì.

Molt se parla aquests días de la gran creu concedida á n' en Primo de Rivera per haver pacificat las illes Filipinas.

Tant l' interessat com el govern per respondre degudament als atacs que tothom els hi dirigeix, podran dir:

—De que 's queixeu?... Si gran es la creu concedida al general pacificador, mes gran es encare la qu' hem carregat sobre las espaldas del poble espanyol. La nostra generositat arriba á tal extrém, que, quan governem tothom *te creus*.

SOLUCIONS

A L' INSERTAT EN L' PENULTIM NUMERO

1.ª XARADA.—En ca-si-ltat.

2.ª MUDANSA.—Caco—Coca.

3.ª GEROGLÍFICH.—Adalt y baix.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans C. Melancolich, Jaume Vigo, E. F., Núria, J. Ber-
nis Pruna, Sisket D. Paila, Jaumet, Osnofia Narg, Antoine
Maistres, R. Campins, F. Mas Abril, Melon Cansado, S. Roig
Xarrié, I. Soler y Un militar retirado:—Lo que ns envian aquesta
semana no fa per casa.

Ciutadans J. Torrent y M., Sansón y Debuey, Angel de la
Guardiola, Sisket Farré, Un d' Australia, Pepet Panxeta, Ma-
riano Grau, Elvira y Aniceto, M. Rius y Riera, P. Pollancré y
Un Sarriàns:—Insertarem alguna cosa de lo que 'ns envian.

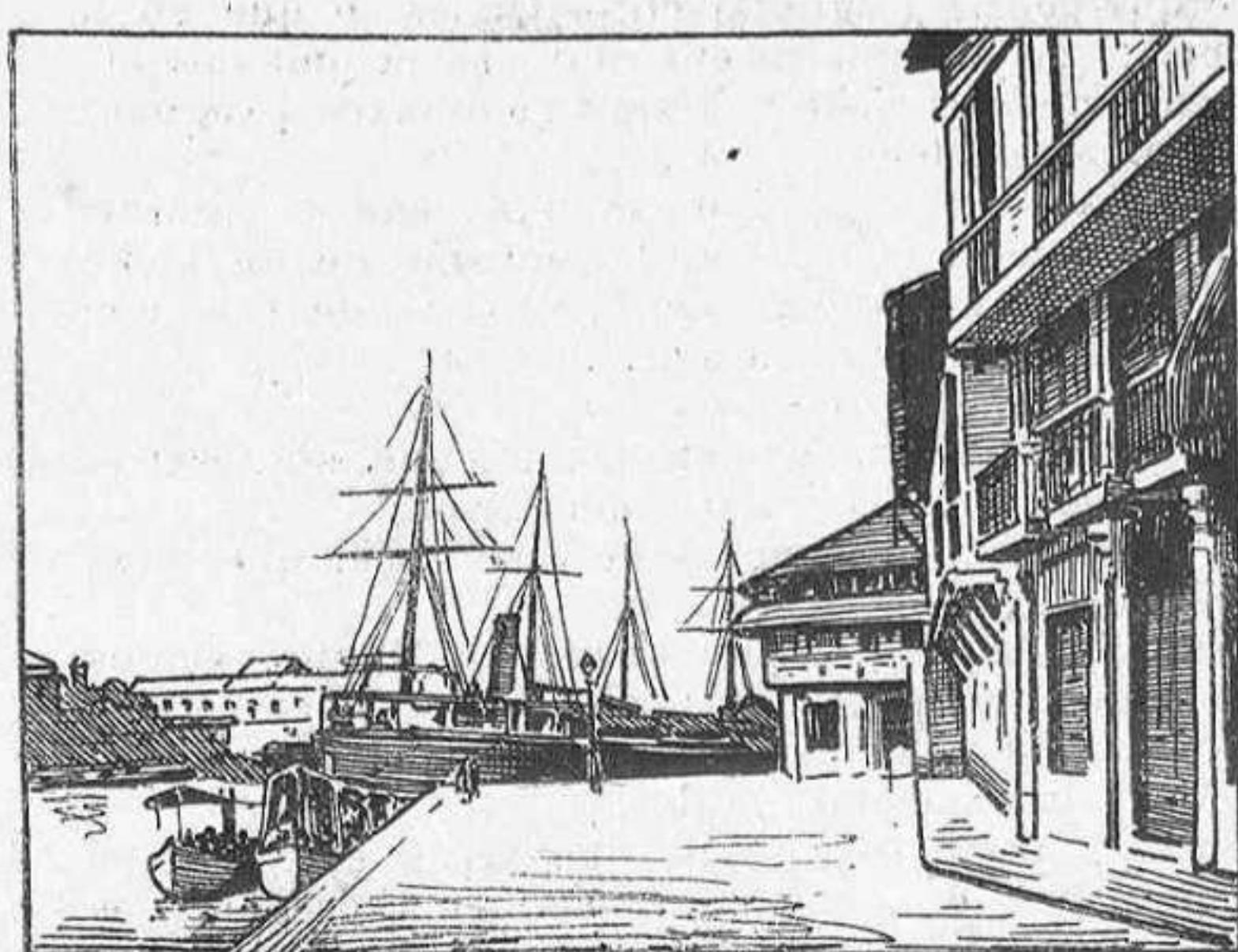
Ciutadà E. Sunyé: Preferim la mes llarga: la carta es fluixeta.—Suscriptor de la CAMPANA DE GRACIA y Vanguardia: Tindrem presents los datos que 'ns dona per quan convingui aprofitarlos.—E. V.: Lo sonet resulta confos en alguns dels seus detalls.

—Noy de 'n Nara: Hi ha una porció de versos mal acentuats.—D. Ducet: Va bé.—J. Aubert Manent: No 'ns acaba de fè'l pes.—A. Pujadas Truch: Quedan acceptadas las dos composicions.—J. Michel: Si no envia algú qu' estiga millor, es impossible que 'l poguem fer felis.—Aquilera: Apart de algún petit defecte de versificació (peninsula no es assonant de furia), l' equivoc del final es molt gastat.—J. Staransa: Gracias per la seva amabilitat.—Sorribent: Va bé.—J. N. Sardana: Es molt poca cosa —A. R. (Bot): La firma n' ha de respondre, y al efecte es de tot punt necessari que 'ns siga coneguda.—Roig: Dispensi si lo moderniste no s' ha continuat tant per falta d' espay, com per no considerarlo ben bé dintre de la guassa que 'ns proposavam fer. La composició remesa aquesta setmana no 'ns sembla que interessaria ben poc al públic. Tothom preguntaria ¿Qui es aqueix senyor J. V.?—Alt y Prim: La lletreta de la present setmana no te 'l brillo ni la facilitat de diccio que distingeixen á la que va enviar-nos anteriorment.—J. Xicla Toba: No vā. Virg d' Alaxal: Enterats.—Un lector: Tindrem present la seva denuncia contra 'l timador C. Bas Tiana que suscriu una composició que no li pertany.—Amadeo Doria: Rebuda la composició: va bé.—J. Rosselló: Idem la de vosté: lo mateix li dihem.—S. Borrut Soler: Las seves son fluixetas.—F. Llenas: Pel número extraordinari ha vingut tart; pero á la primera ocasió serà aprofitada.

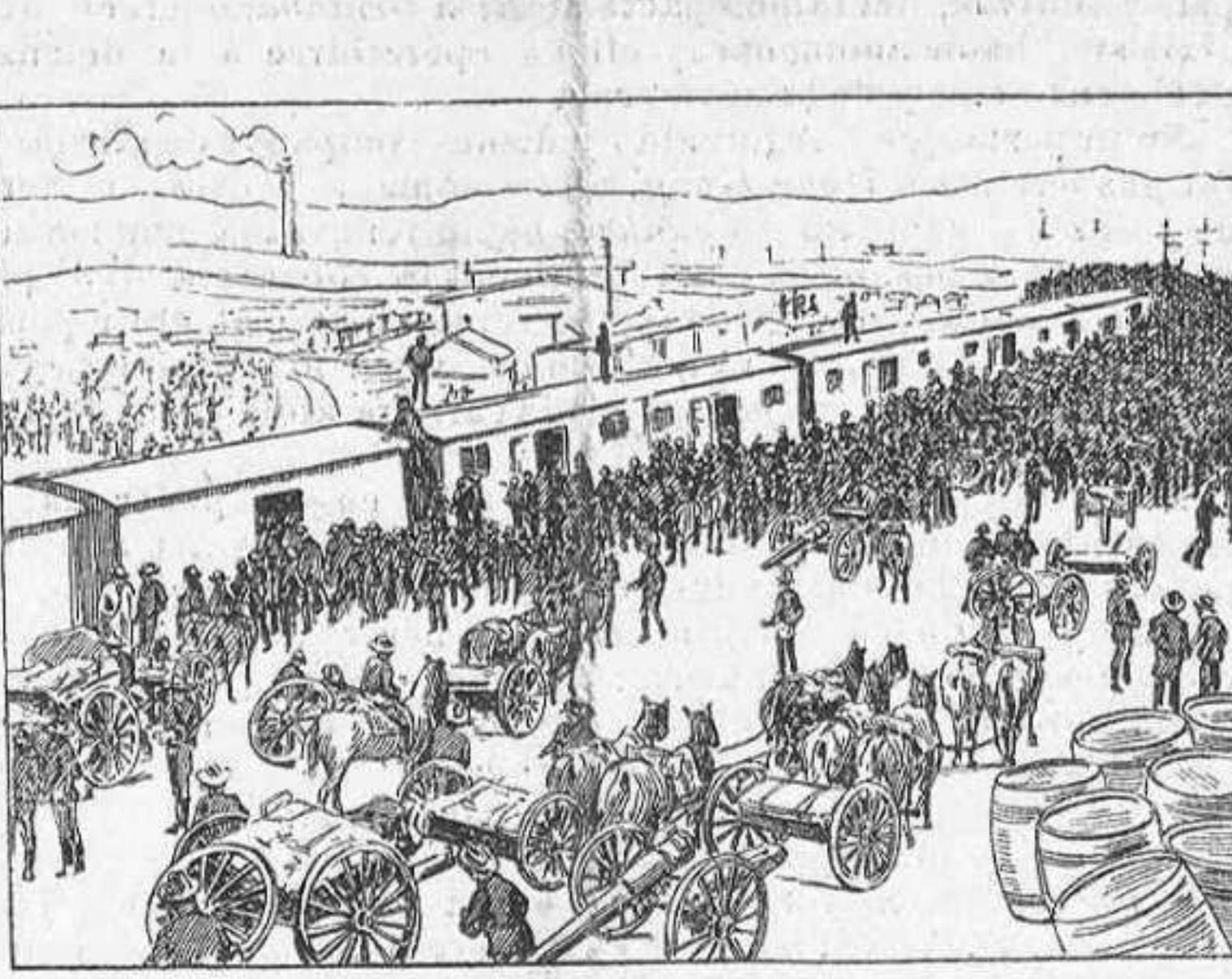
ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.

BUTLLETÍ DE LA GUERRA

Manila.—Moll davant del quartel de carabiners.

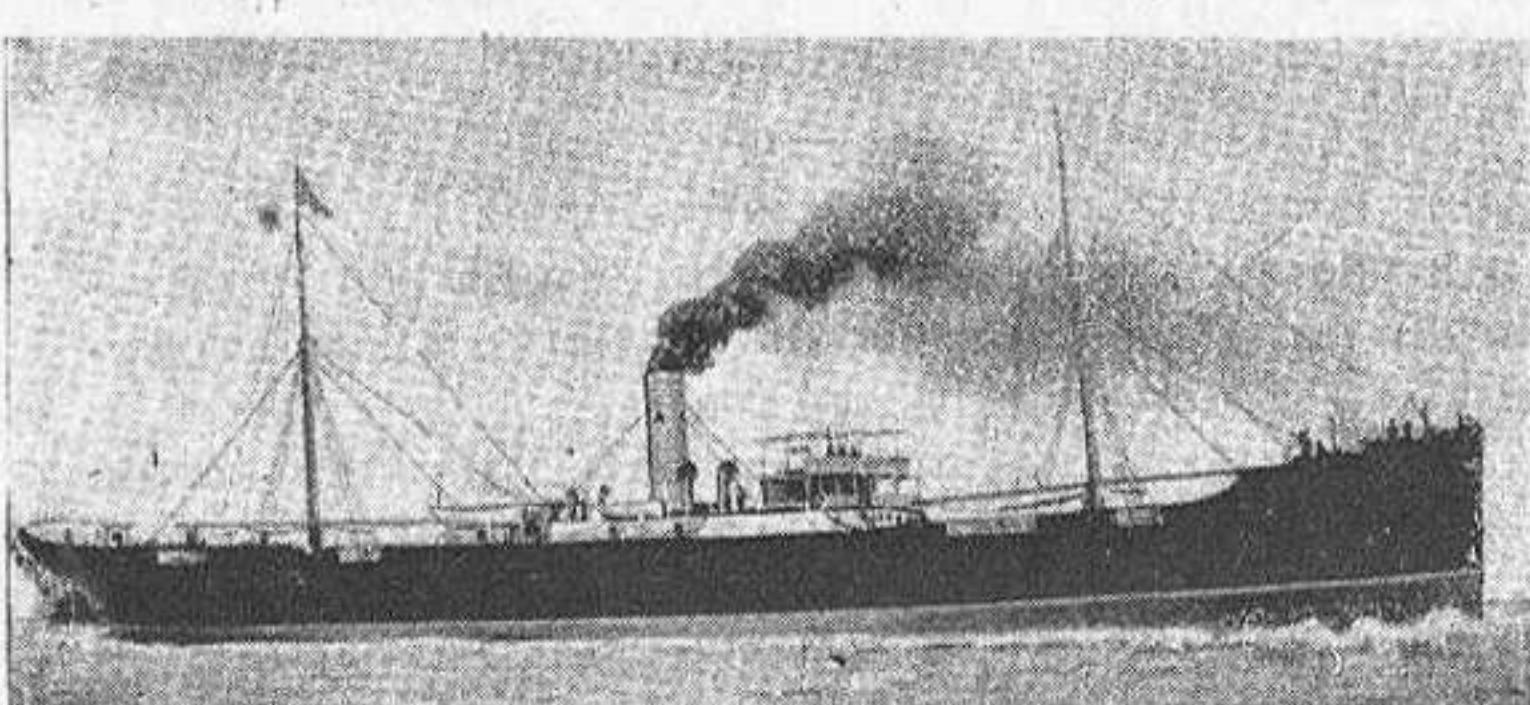

Tampa.—Embarch del tercer regiment de Artilleria yankee.

Manila.—Iglesia y barri de Tondo.

CUBA.—Convensut en Sampson de qu' era molt difícil sino impossible rendir a Santiago de Cuba atacant la plassa exclusivament per mar, ha canviat de tèctica, proposantse combatre per terra al mateix temps. A tal efecte ha passat la setmana bombardejant les costes, situant alguns barcos davant

Lo vapor MERRIMAC, tirat a pico a la entrada del port de Santiago.

Lo tinent HOBSON que manava l'MERRIMAC al anarsen a fons.

D. EMILI DE ACOSTA, comandant del MARÍA TERESA, mort en la defensa de Santiago.

D. SALVADOR DÍAZ ORDÓÑEZ, jefe de Artillería e inventor dels canons del seu apellid, ferit en la defensa de Santiago.

de 2.000 soldats malalts a causa de la mala qualitat dels aliments que se li proporcionan. A Tampa hi ha també prop de 200 soldats atacats del vòmit. — Lo destructor *Terror* que s' donava per destruir i qual perdura havia sigut objecte de una detallada ressenya dels periòdics nort-americans, continua sense novetat a Puerto Rico. — En l'atach de Sant Joan de Puerto-Rico, l'esquadra de l'Sampson tingue vuitanta morts; y en los atacs de Santiago sufriren averies de alguna consideració als acorassats *Massachusetts*, *Brooklyn* y *New-York*. Aquests dats son oficials. També ho es que l'scomodors Samson y Schley han demanat 650 homes per cubrir baixas en las dotacions dels barcos que manan, las quals comensan a sentir los perniciosos efectes del clima de las Antilles. Tot just ara comensan.

FILIPINAS.—Malas notícies. Un nou despaig del general Augusti, fetxat lo dia 8, diu lo següent: «Situació segueix gravissima. Enemich rodeja la capital. — He tingut de replegar forças concentrades en la defensa de la línia de blokhau, reforçada a intervals ab trinxeres, ahont pugn batre las tropas. — Segueix interceptada tota comunicació. Res sé del general Monet esperat aquí ab reforsos. — A la ciutat murada com ultima defensa acut la població blanca per temor als desmàns dels insurrectes, preferint lo bombardeig, que ignoro quan l'intentarà l'enemic.»

Per lo que respecta a Filipinas s'ha de tenir en compte l'actitud de Alemanya. Lo govern alemany, se dona per segur, que

Lo cabecilla
EMILIO AGUINALDO.

D. BASSILIO AUGUSTI, Comandant general de Filipinas.

de Guantánamo y efectuant alguns desembarcs, baix la protecció dels canons de la esquadra. Tant a Guantánamo com a la Caimana, las forças desembarcadas que han operat en combinació ab algunes partides d'insurrectes, han sigut batudes y retxassades per las tropas espanyolas. Los mateixos telegramas yankees mencionan lo valor y l'energia dels nostres soldats, batentes á la bayoneta, dispersant la vanguardia yankee y causant al enemic sensibles baixas, entre las quals s'hi contan un tinent, un metje militar, un sargent y divers individuos que quedaren sobre l'camp. Al mateix temps, per acabar de sobrescitar los ánims en lo seu país, han propalat la calumnia de que ls soldats espanyols mutilan los cadavres del enemic.

Tots aquests fets son preparatius de una gran operació pròxima á realisar-se si es cert que al últim ha sortit de Cayo Hueso una torta expedició al mando del general Shafter, composta de 14.500 soldats y 737 oficials embarcats en 32 barcos transports escoltats per quatre acorassats. La presencia de aquestes forças en las costas de Santiago, donarà lloc á empennats combats en lo curs de la proxima setmana. Es de creure que las tropas espanyolas sabrán batre ab son valor acostumat. Per si's trobarán ab un enemic que presenta la cara, y no duptem un moment que deixaran en lo lloc degut l'honor de la bandera espanyola.

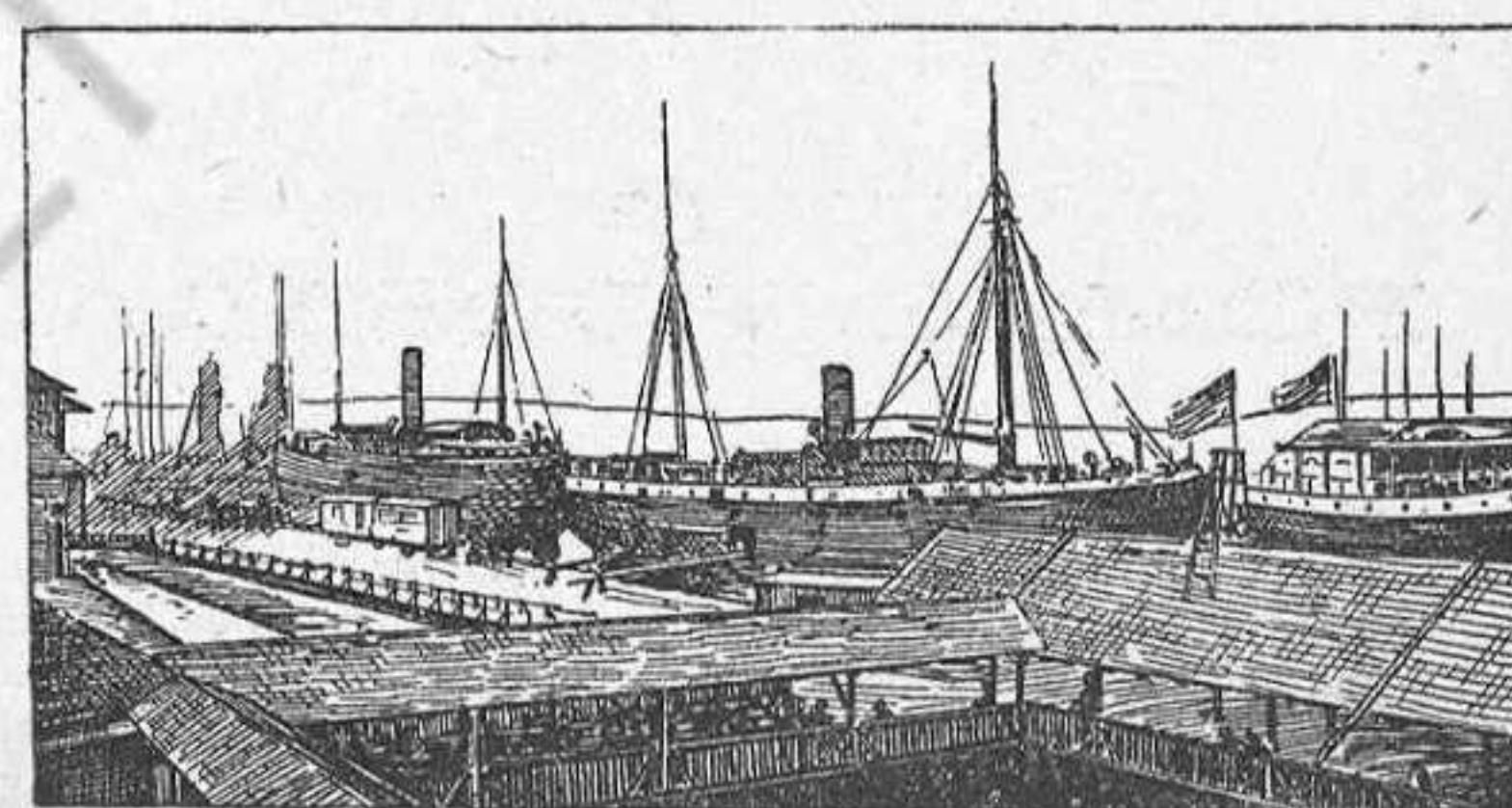
* * * Com a notícias dignas de ser coneigudes, aquí van las següents: — Undespaig del *Herald* denuncia que a Florida hi ha mes

va dirigir-se enrera al dels Estats Units demanantli explicacions respecte a haver llansat als indígenes armats contra la capital. Lo govern yankee ha donat la callada per resposta. En aquesta situació Alemanya està concentrant en la badia de Manila una gran part dels barcos que tenia destacades al extrem Orient. Allí s' troben el *Kronprince August*, el *Gefion*, el *Cosmopolitan* y l'*Irene* que reuneixen un total de 1.600 marinos y numeroses forças de desembarcament. — Lo germà del emperador Guillém que mana la flota alemana del mar de la Xina, ha disposat que li telegrafihin constantement el curs de la guerra a Filipinas. — Los barcos alemany fondejats a la badia de Manila han rebut ordres especials pel cas en que l'esquadra nort-americana bombardeji la ciutat.

Per la seva part el govern anglès se mostra vivament preocupat en vista de l'actitud adoptada per Alemanya.

Nosaltres, á parlar ab sinceritat, no n'esperem gran cosa. Lo que passa a Filipinas ens fa l'efecte de una reunió de fieres disposades a devorar las nostres despulles. Lo millor que pot succehir es que s'ataquin elles ab elles, pero may a benefici nostre.

* * * Un cruser yankee, l'*Charleston*, ha visitat una de las illes Marianas y això sols ha bastat perque las donguessin ja per sevas. A l'illa de Guaján qu' es la major de aquell grup hi teniam un petit destacament, armat encare ab carabiners

Moll de Tampa.

sistema Minié, y sens altra artilleria que uns quants canons de bronze poch menos que inservibles. — Així se cuya la govern de la defensa de nostres territoris.

ESPAÑA.—Mentre s'està habilitant l'esquadra de reserva que may acaba d'estar á punt, diuen dels Estats Units que a Baton-Rouge se'n està preparant una ab lo propòsit d'enviar-la a Espanya a bombardejar alguns ports de la Peninsula. Se suposa qu'està composta dels següents barcos: *New-York*, *Minneapolis*, *Cincinnati*, *Buffalo*, *Iole* y *Ibaward*. — Veurem si's confirma aquesta noticia. En cas afirmatiu, no hi ha dupte que donaria a la guerra un nou aspecte, proporcionant un empleo digno a l'esquadra de'n Càmara.

UNA FOTOGRAFÍA CÉLEBRE—LOS CONVIGUTS DE BIAC-NA-BATÓ

N.º 1: AGUINALDO.—2: LLANERA.—3: A. BUCSON.—4: V. SUEVA.—5: M. PATERO.—6: M. TIÑO.—7: TOMÁS MASCALLO.—8: VALENTÍ DÍAZ.—9: COVINTING.—10: VIOLA.—11: VINIEGRA.—12: NATIVIDAD.—13: MONTENEGRO.—14: BELARMINO.—15: ANASTASI.—16: C. ARAGÓN.—17: LA ROSA.—18: ARTACHO.—19: P. A. PATERO.—20: GREGORIO.—21: DEL PILAR.—Dels tres europeus que figuraren en la foto, l' del mitjà de la fila de abaix es lo nebó del general PRIMO DE RIVERA; l' altre de la mateixa fila, lo Sr. ESPINOSA, ajudant del general PRIMO DE RIVERA, y l' de la fila segona l' Sr. MONTENEGRO, Comissari de Guerra.